

Goniec codzienny

Włna
WTOREK
6 października 1942
Nr. 376
Cena w Włnie 5 fen.

Dalsze części północnego obszaru miasta w Stalingradzie zdobyte

Bezskuteczne ataki sowieckie pod Woroneżem. — Dalsze postępy na południowy-wschód od jeziora Iłmen. — Wielkie straty Sowietów na Morzu Czarnym, na Woldze i na jeziorze Ładoga

Z Kwatery Głównej Führera, dnia 4 października 1942.
Naczelne Dowództwo Sił Zbrojnych podaje:
W północno-zachodniej części Kuznacza wzięto pomimo zaciętego oporu nieprzyjacielskiego kłosa stanowisk w lasach oraz zniszczenia wojenne. Lotnictwo zwalcało na czele wzniesień przednich oddziałów stających kolumny i stanowiska wypadowe wojsk nieprzyjaciela.

Na południe od rzeki Terek wzięto szturmowo wybudowane na brzołach twierdz i zaczęto bronić miasta Elchotowo oraz Wierakny Kuzp.

W północnej części miasta Stalingrad wyróżniono nieprzyjaciela w ciężkich walkach z dalszych bloków domów i rozbudowanych stanowisk. Silne oddziały lotnictwa, przystosowane do walk z niskiego pułapu oraz artyleria przeciwlotnicza wspierały przy tym oddziały wojsk lądowych. Inne formacje samolotów bojowych kontynuowały rozbijanie sowieckich linii dostaw. Zniszczone w większą liczbę nieprzyjacielskich pociągów transportowych; zatopiono okręt motorowy na Woldze. Nocne ataki bombowców były skierowane na lotniska i stanowiska artylerii bolszewickiej na wschód od Wołgi.

Na grodzkowym odcinku frontu prowadzono skutecznie przedsięwzięcia własnych oddziałów szturmowych.

U wybrzeża holenderskiego, gdzie w utarconie nocnej w dniu 1 października brytyjskie bombowce zostały zatopione przez skutecznie okryty straż-

nicze, zebrały statki ubezpieczające 8 brytyjskich oficerów i 12 ludzi załogi jako jeńców z pływających tam rezerwy rozbitych okrętów.

Z Kwatery Głównej Führera, dnia 5 października:
Naczelne Dowództwo Sił Zbrojnych podaje:

W północno-zachodniej części Kaukazu i na południe od rzeki Terek niemieckie wojska wspierane przez oddziały lotnicze wyrzuciły nieprzyjaciela z bunkrów i stanowisk leśnych. Na północny wschód od Mcałcha rozbito całkowicie pulk sowieckiej kawalerii. Wiele setek jeńców wzięto do niewoli. W porcie Tuapse samoloty bojowe uszkodziły sowiecki statek - cysternę o pojemności 7.000 TRB.

W walce o Stalingrad oddziały piechoty i czołgów w ścisłym współdziałaniu z siłami lotniczymi przystosowanymi do walk z niskiego pułapu, zdobyły w zaciętych walkach ulicznych dalsze części północnego obszaru miasta. Bolszewicy ponieśli wysokie, krwawe straty. Zniszczono 9 czołgów. Nocne ataki bombowe skierowane były przeciwko bolszewickim lotnikom, stanowiskom artylerii i liniom kolejowym na wschód od Wołgi.

Podczas bezskutecznych ataków na przyczółek mostowy Woroneż stracił nieprzyjaciół w dwóch ostatnich dniach 21 czołgów.

Własne ataki na południowy-wschód od jeziora Iłmen również i wczoraj postąpiły dalej naprzód. Wzięto szturm-

mem pewne miejscowości oraz zniszczono otoczone nieprzyjacielskie siły. Na froncie między górą Wołgą i jeziorem Ładoga własne oddziały uderzeniowe rozbiły większą liczbę nieprzyjacielskich bunkrów i stanowisk bojowych - również i lotnictwo prowadziło dalej swoje ataki przeciwko nieprzyjacielskim bunkrom oraz skupieniom czołgów i wojsk. W zatoce Fińskiej uderzono celną bombą jeden trawler.

W walce przeciwko Związkom Sowieckim niemiecka marynarka wojenna zatopiała wrzesniu na Morzu Czarnym przez łowce 24 statki o łącznej pojemności 42.000 TRB, na Morzu Bałtyckim 1 łódź podwodną i 1 potawiacz min. W tym samym czasie lotnictwo zatopilo na Morzu Czarnym, na Woldze i na jeziorze Ładoga 11 statków handlowych i uszkodziło 26 statków

oraz 1 dok pływający. Z pomiędzy okrętów wojennych za topiono 1 kanonierkę, 1 torpedowiec, 1 trawler i 1 statek strażniczy, uszkodzono 2 pola wiacze min, 3 kanonierki i 4 statki strażnicze.

Koło wybrzeży holenderskich w nocy na 4 października stoosyły potawiacze min starozak morską z brytyjskimi łowcami, które zostały rozproszone skutecznym ogniem artylerii.

W walkach na froncie Donu w najprzedniejszej linii znalazł śmierć bohaterską generał dowodzący korpusem czołgów, generał wojsk pancernych baron von Langermana und Erlencamp, odznaczony wieńcem dębowym do Rycerskiego Żelaznego Krzyża. U jego boku padł w walce o włość Europę dowódca pewnej węgierskiej dywizji pułkownik Nagy.

Zwycięskie ataki lokalne na rozbudowane stanowiska bolszewickie nad Donem

BUDAPESZT. (DNB). Szczytowo generalnego donosi:

W ubiegłym tygodniu odbywała się na odcinku frontu zajmowanego przez honwedów obustronna ożywiona działalność artylerii i działalności wywiadu. Wojska węgierskie dokonały zwycięskich lokalnych ataków na ufortyfikowane stanowiska bolszewickie, znajdujące się na wschodnim brzegu Donu. W ciągu tych akcji oddziały honwedów zniszczyły kilka punktów oparcia i powróciły z jeńcami i ze zdobyczą. Bombowce węgierskie zaatakowały

skutecznie skupienia wojsk i pojazdów nieprzyjacielskich, jak również urządzenia kolejowe. Za frontem oczyściły węgierskie oddziały okupacyjne szeroki obszar leśny od partyzantów. W czasie stoczonych w wrzesniu walk zaczepnych i skutecznych walk odparających wzięto z górą 3.000 jeńców i zdobyto 34 jednostki ciężkiej broni oraz niezliczone ilości broni ręcznej i innego materiału wojennego. Węgierska artyleria przeciwlotnicza zniszczyła 50, a lotnictwo 6 samolotów nieprzyjacielskich.

Miliard 208 milionów Imponujący czyn ofiarny Narodu Niemieckiego z okazji pomocy zimowej

W przemówieniu swym w berlińskim pałacu sportowym, Reichsminister Dr. Goebbels podał do wiadomości imponujący wynik trzeciej pomocy zimowej. Minister zaznaczył przy tym: Wyniki tej pomocy zimowej były tak niespodziewane i pocieszające, jak nawet nie można sobie wyobrazić: w 3-im roku pomocy zimowej naród nie-

miecki ofiarował prawie o 300 milionów RM więcej niż w r. poprzednim. Ofiary narodu niemieckiego za dotychczasowy okres wojenny wyniosły 4 miliardy 70 milionów RM, to jest więcej niż wartość całkowitego przywozu i wywozu wszystkich krajów Am. Południowej. Takim sposobem łączny wpływ pomocy zimowej od 1933 r. znacznie przekroczył piąty miliard.

Służba pracy kobiet na Węgrzech

BUDAPESZT. (DNB). Została premiera von Kallay zapowiedziała 1 października w przemówieniu przez radio zorganizowanie ochotniczej służby pracy kobiecej. Z enuncjacji jej wynika, że pięć największych organizacji kobiecych w kraju podjęło się zorganizowania tej służby pracy. Honorową prezesurę sprawuje żona regenta pani von Horthy. Równocześnie wezwwała pani von Kallay kobiety węgierskie, by zgłaszały się jak najliczniej do ochotniczego pełnienia służby pracy celem zapewnienia niezakłóconego biegu pracy w ojczyźnie, zajmując warsztaty pracy pełniących na froncie służbę żołnierzy. Według informacji podanej przez mówczynię, zgłosiło się już około 100.000 kobiet.

Aresztowanie Herriota

VICHY. Były prezes francuskiej izby deputowanych, Herriot, który od chwili usunięcia go z urzędu przebywał w okolicy Lyon, został na podstawie zarządzenia rządu aresztowany. Poza potwierdzeniem tego aresztowania przez miarodajne czynniki nie ogłoszono dotychczas żadnych dalszych szczegółów.

Londyn obawia się o Stalingrad

Moskwa uważa sytuację za bardzo naprężoną

ed. SZTOKHOLM. Komentarze angielskiego biura prasowego w sprawie Stalingradu przenikają ton alarmu. „Moskwa uważa sytuację za bardzo naprężoną” donosi rzecznik londyński. Mocniej aniżeli poprzednio podkreśla się przy tym siłę i przewagę potężnych wojsk ofensywnych, które dowództwo niemieckie skoncentrowało na tym rozstrzygającym odcinku. Niemcy stawały się straszliwie pferścien ognia wokół Stalingradu. Wiele niemieckich

dywizji rzucono do walki, celem całkowitego zdobycia terenu miasta. Londyńskie czynniki informacyjne przedstawiają publiczności brytyjskiej apokaliptyczne sceny z ostatnich walk. Według komunikatów z Moskwy punkt ciężkości walk w Stalingradzie spoczywa obecnie na dzielnicach fabrycznych w północno-zachodnich przedmieściach. Nowe niemieckie oddziały pancerne wdarły się tutaj w stanowiska so-

wiec. Równocześnie starali się Niemcy przesunąć swoje stanowiska wzdłuż Wołgi do Stalingradu. Gazety londyńskie i angielska służba prasowa powtarza alarmujące głosy gazet sowieckich. Uderzająco jest głos organu armii sowieckiej „Czerwonej Gwiazdy”, która pisze całkiem otwarcie „Sytuacja Stalingradu jest bardzo poważna. Obecnie nadeszły rozstrzygające momenty bitwy”. W sprawozdaniu „Izwestij”

mówi się, że obecnie ewakuuje się najważniejsze dzienne przemysłowe Stalingradu, co według zwyczajów sowieckich jest zapowiedzią klęski. Dalej pisał „Izwestija”, że robotnicy tych zakładów przemysłowych pozostali jednak na miejscu. „Pomagają oni albo przy naprawie czołgów w mieście, albo walczą z żołnierzami. Tysiące z nich leżą wraz z żołnierzami pogrzebani pod gruzami miasta”.

Włociaństwo litewskie dziękuje obrońcom na froncie

Uroczystość dożynek w Kowieńskim Teatrze Miejskim

Generalkommissar Dr. von Renteln: „Wszystko, czym jesteśmy i co posiadamy, zawdzięczamy wyłącznie i jedynie żołnierzowi na froncie”

Wszędzie, w mieście i na wsi obchodzono w wesółym nastroju święto dziękczynne. Na główną uroczystość w Kownie zebrały się w niedzielę w południe w Kowieńskim Teatrze Miejskim obok naczelników niemieckiego zarządu cywilnego, wojska i litewskiego samorządu delegacje włościańskie z całego kraju. Przed rozpoczęciem właściwych uroczystości przyjął kierownik oddziału rolnictwa w generalnym komisariacie ludzi, którzy przybyli w charakterze przedstawicieli litewskiego włościaństwa bardzo serdecznie w sali recepcyjnej teatru miejskiego i wyraził im podziękowanie za wzorowe dostawy i ich prace w tym roku zbiorów.

Po uroczystej uwerturze wszedł na scenę radca generalny Petronis, by w przemówieniu wyrazić uczucia włościaństwa litewskiego w dniu dziękczynienia za żniwa.

Następnie uroczysty akt przedstawiał wręczenie korony dożynekowej i emblematów żniw Generalkommissarowi. Ze wszystkich powiatów Litwy przybyło po jednej delegacji, które odznaczyły się przez swoje dostawy i inne wzorowo wykonane świadczenia. Generalkommissar wręczył im osobiście dokumenty honorowe. Wspaniałe dary żniw, jakie wydała w tym roku ziemia litewska zostały przy tym przekazane Generalkommissarowi, a obok produktów rolnych były tam również szczególnie piękne okazy litewskiej roboty domowej, które zupełnie wyjątkowo zainteresowały Generalkommissara.

Po tym uroczczeniu szczególnie zasłużonych w dziele żywienia frontu i kraju, wieśniaków i wieśniaczek zabrał głos Generalkommissar Dr. von Renteln.

Generalkommissar dał przegląd przeżytego przed rokiem okresu żydowsko-bolszewickiego terroru, który przepełniony był początkowymi zarządzeniami zmierzającymi do rozbicia gospodarstwa włościańskich i do organizowania kołchozów. Wśród też i obawy uprawiano wówczas pola. W tym roku mogło włościaństwo spokojnie uprawiać swoje prace pokojowe, albowiem front na Wschodzie ochraniał zagrody i ogniska, ochraniał pracę wieśniaka, siew i żniwa. Dlatego też należy się frontowi nasze niezmiennie stałe podziękowanie. Z pewnością gospodarka jest dzisiaj trudniejsza aniżeli w czasach pokojowych, jednak nie możemy zapominać, że to co dzisiaj posiadamy i czym jesteśmy, zawdzięczamy wyłącznie i jedynie żołnierzom na froncie. To podziękowanie, mówił dalej Generalkommissar, nie może składać się ze słów jedynie, lecz winno zawierać również czyny. Litewskie włościaństwo

dziękuje frontowi w ten sposób, że w tym roku zasiano już 15 procent więcej zbóż ornych aniżeli wynosiła przeciętna zasiewu w ostatnich 10 latach i 25 procent więcej aniżeli w roku ubiegłym. Generalkommissar zaapelował następnie do wieśniaków, by frontowi podziękowali również przez to, że więcej rozszerzą w przyszłości uprawę żyta, a także powierzchnię uprawną kartofli i roślin pastewnych. Kto w porę i w pełni oddaje swoje kontyngenty, ten dziękuje i pomaga frontowi, który ochrania go i jego rodzinę. Kto jednak nie spełnia obowiązków dostaw, albo uprawia sabotaż i handel pokątny, staje się pomocnikiem bolszewizmu i nie może oczekiwać niczego innego, jak tylko tego, by był uważany i traktowany jako wróg frontu.

Przy tym jednak Generalkommissar stwierdził, że w ubiegłym roku wieśniacy na Litwie z małymi wyjątkami spełnili całkowicie swoje podziękowanie wobec frontu przez swoje dostawy i podziękował on wszystkim tym, którzy dokładnie swój obowiązek spełnili. Przrzekł on dalej dokładać wysiłków, by zaopatrzyć gospodarstwa wiejskie, o ile na to tylko pozwoli wojna, w konieczne środki pomocnicze. Już w roku ubiegłym można było rozdzielić między rolników w Generalnym Okręgu Litwy 15.000 sztuk plugów dwuskibowych, kopaczek, młoczek, maszyn do czyszczenia ziarna i innych narzędzi rolniczych. Przy tym zwrócił Generalkommissar uwagę na to, że jeszcze nigdy rolnictwo na Litwie w poprzednim czasie nie otrzymało w ciągu jednego roku tak dużej ilości maszyn do swej dyspozycji. Dołoży się starań, by w przyszłości wyprodukować przede wszystkim więcej hulnali, gwoździ, małych przedmiotów żelaznych i części zastępczych ażeby w nie zaopatrzyć rolnictwo. Generalkommissar zakończył: „Podobnie jak na froncie każdy spełnia swój obowiązek, tak też w kraju każdy musi spełniać swój obowiązek. Zechciejmy pomóc żołnierzom na froncie pełną pracą i całkowitą dostawą oraz energicznymi świadczeniami. W tym przyczynku kryje się najpiękniejsze podziękowanie dla Wodza Niemiec i jego żołnierzy”.

Wzniesiony przez Generalkommissara okrzyk na cześć Adolfa Hitlera, pieśni narodu niemieckiego i litewski hymn zakończyły ten głębokie budzący wrażenie apel Generalkommissara do mężczyzn i kobiet włościańskich.

Po tym radca gen. Petronis odczytał przemówienie dziękczynne do Wodza Niemiec.

Druga część uroczystości znajdowała się całkowicie pod znakiem śpiewu i muzyki Wileńskiej Filharmonii.

Ponury cień nad Japonią

Japońskie gazety podały wiadomość, że wulkan Asama znajdujący się 130 km na północ od Tokio w związku gwałtowny deszcz popiołu; przerażenie ogarnęło okolicznych mieszkańców, zwłaszcza, licznych turystów, którzy podczas gorących miesięcy szukają odpoczynku w czystym powietrzu górskim w Karuzawa, Asama należy do czynnych wulkanów w Japonii. Właściwie przez cały rok wyrzuca masy prądnicy niewidzialnego delikatnego popiołu; niekiedy gęstnieją i wiatr sanosi popiół aż do Tokio. Jeśli wówczas pozostawia samochód na ulicy przez kilka godzin, na bieżącej przed tym chłodnicy osadza się delikatna warstwa kurzu—popiołu.

Geologiczna struktura Japonii ma charakter wybitnie wulkaniczny. W wielu miejscach podglebie tworzy szereg lawa, czarne twarde skały. Na stromych wybrzeżach często wyraźnie widać geologiczną budowę kraju. Na wybrzeżu morskim znajduje się prawie wszędzie czarna ziemia, nie tak jak u nas białe—białe plaże; jest to skutek wietrzenia skał wulkanicznych.

Jeden ze słynnych, czynnych wulkanów znajduje się na Oszimie, wyspie na południe od Atami. Ludność na Oszimie jest uderzająco wysoka i piękna, prawdziwie pańska. Według opowiadań w ciągu tysiącleci historii japońskiej księżniczka i szlachta, która popadła w nielubianą u cesarza lub u dworu, była zesłana na wygnanie na Oszimę. Jej potomkowie i dziś jeszcze zamieszkuje wyspę i zachowują ów nieskażoną swoją dumę, najlepszą krew księżęc.

Na Oszimę unoszą się zawsze spokojny pióropusz dymu wydobywającego się z krateru. Wewnątrz wulkanu widać gotujące się i bulgoczące wulkaniczne ogule. Oszima jest celem nieszczęśliwych kochanków. Wspólny skok z brzegu krateru do przejmującej dreszczem przepaści kładzie tragedię ich życia.

Liczba wulkanów wygasłych jest większa niż liczba wulkanów czynnych. Najbardziej znanym jest najwyższa góra Japonii, Fudzi, słynny ze względu na swój kształt regularnego stożka.

Ziemia pod powierzchnią tego państwa na wyspach gotuje się, burzy i wleczenie buntuje. Z wnętrza ziemi wypływa tysiące gorących źródeł, dają zdrowie i odświeżenie z powodu zawartych w nich składników mineralnych i siarczkowych, zapatrzą liczne miejscowości w natężoną, gorącą wodę, a nad krajem unoszą się nierzliczone mniejsze i większe białe obłoki pary. Znaną w całej Japonii kąpiel w miasteczku Misanozita, Hakone, Atami.

lto. Jednakże bardzo liczne źródła płyną niewykorzystane, zwłaszcza źródła w górach, stają się potokami z wodospadami, rzekami, nad którymi unoszą się ku niebu chmury pary. Często schodziłam nad ich brzegi, by umazać w wodzie ręce i przekonać się, że przez zaśnieżony kraj płynie rzeczywistość gorąca woda.

W związku z wulkanicznym charakterem Japonii i podjęciem czynności groźnych sił, nad krajem wesołym i wesołym uśmiechającym się unoszą się ponury cień, groźba trzęsienia ziemi, które codziennie, co godzinę zagraża życiu i mieniu każdego. „Sześci”, nasze „ps”, cicho cichutko”, nazywa to niebezpieczeństwo lud. Zrzadka tylko słyszy się to fatalne słowo, a jeśli się je wymawia, to szepcąc, z tajonej obawy, że moce podziemne mogą się przebudzić z przynoszącego blogoślawieństwo snu.

Atoli moce te nigdy nie pogrążają się w sen całkowicie. Przez cały rok są mniejsze i większe trzęsienia ziemi, tak częste, że według statystycznych danych na każdy dzień przypada jedno trzęsienie ziemi. Nie odczuwa się ich prawie i notują je jedynie bardzo precyzyjne przyrządy na stacjach obserwacyjnych. Niekiedy jednak wstrząsy są silniejsze, tak że brzęczą szyby w oknach, a domy drżą.

Nauka odróżnia poziome i pionowe, przestopadłe trzęsienia ziemi. Pierwsze są stosunkowo niebardzo groźne, podnoszą równomiernym rytmem całą powierzchnię ziemi do jego obszaru, tak że przedmiot chyli się najpierw w jednym, a następnie w drugim kierunku. Natomiast przy pionowych trzęsieniach podnosi się ziemia do góry, strasznie uderzenie wstrząsa mocnymi warstwami kory ziemskiej, tworzą się szczeliny, światły zapadają się w ciągu sekund. Ta groźba trzęsienia ziemi unoszą się jak ponury cień nad Japonią.

Ośrodek trzęsienia ziemi, właściwie ognisko, znajduje się naokoło Tokio w środku wybrzeża wyspy Honshu. Obokrajowy przebiegający cy do Tokio przeważnie nie zdają sobie sprawy z tego niebezpieczeństwa. Pierwszy wstrząs budzący śpiących momentalnie ze snu, budzi nie uczucie lęku a raczej dreszczyk czegoś nowego, emocjonującego. Dopiero później, po tygodniach, miesiącach chodzą za człowiekiem jak cień uczucie obawy przed trzęsieniem ziemi, lęk przed czymś nieznany, przejmującym zgrozą. Ale i tutaj człowiek przyzwyczaja się z biegiem czasu do grozy.

Po przyjeździe do Tokio pouczono mnie, co robić w razie trzęsienia ziemi. Najbezpieczniejszym miejscem jest, mówiono mi, pobyt pod gółym niebem, poza osiągnięciem waleczących się murów i spadających dachówek. Jeśli niema czasu; być wyjść na dwór, najbezpieczniej jest stanąć pod futryną drzwi, pod arkadami, Domy w Japonii są jedno i dwupiętrowe, budowane lekkie, z drzewa, by łatwiej się mogły opierać wstrząsom. Mus był tutaj w ciągu historii matką wynalazków, w znaczeniu których zorientowali się ponownie architektki w ostatnich latach. Było zagadką, jak pagody, wysokie pięćopiętrowe świątynie przez całe stulecia opierały się trzęsieniu ziemi i swym dostojnym mąjąca dawały świadectwo drżącym w nich tajemniczej sily. Ze zdumieniem stwierdzono że pagody były bez wyjątku budowane według zasady podatności na drgania. Punkt ciężkości budowli spoczywał nie na fundamentach, lecz na środkowej belce spajającej całą budowę pionowo z góry na dół. Belka ta nie jest oparta na ziemi, lecz wisi swobodnie w powietrzu. W razie trzęsienia ziemi kołysze się w jedną i drugą stronę, nie podlega wstrząsom, i utrzymuje całą pagodę w równowadze. Obecnie przy budowie nowych nowoczesnych gmachów

stosuje się zasadę elastyczności podłogi; najbardziej znanym jest hotel „Imperial” w Tokio, jedyny dom w dzielnicy, który podczas wielkiego trzęsienia ziemi w 1923 r. nie runął.

Trzęsienia ziemi, które przeżyłam podczas swej bytności w Tokio były niezamienne. Wiele z nich miało miejsce, gdy jechałam pojazdami, kolejami, samochodami, tramwajami, tak że ich nawet nie odczułam. Dopiero po przyjeździe do domu, zobaczyłam skutki; zawsze wszystkie obrazy na ścianie wisiły krzywo, a raz cenna chińska filizanka leżała stulczona na ziemi. Niekiedy budził mnie ze snu brzęk szymb, a kółko bujało się jak hamak. Tylko jeden, w dymy raz składały mi ukłon ciężkie rzeźbione filary podpierające wysoko dach świątyni, a olbrzymi waży kilkanaście centarów podcięsty żyrandol nade mną robił wrażenie żywego niesamowitego zwierza. W panjęce uciekłam ze świątyni, z moją dłońmi się w niej.

W 1923 r. obiegła cały świat straszna wieść o olbrzymim trzęsieniu ziemi w Japonii, które w połączeniu z trzęsieniem morza i szalejącymi pożarami doszczętnie zniszczyło większą część Tokio, Jokohamy i okolicy. Wówczas setki tysięcy ludzi zginęło. Atoli życie było silniejsze niż klęska. Dokonano odbudowy na wielką skalę. Dziś Tokio i Jokohama są miastami na skalę światową, z szerokimi ulicami wielkomiejskimi, wysokimi domami za bezpieczeństwu przed trzęsieniem ziemi, nowoczesną komunikacją jak w Europie lub Stanach Zjednoczonych. Nie należy przypominać katastrofy z wyjątkiem pomnika ku pamięci 33000 bezimiennych umarłych, którzy w ciągu obu dni strasznej klęski zginęli w całym parku iokijskim przez trzęsienie ziemi, ogień, dym i wyzerpanie. Na tym miejscu, gdzie płonę zniszczone, jako wieczna ofiara ku czci zmarłych, odczuwa się bliski nieustannie nad Japonią.

Ch. Harrer.

Przykra krytyka

Wydawca wychodzącej w Portland gazety „Oregonian”, Palmer Hoyt, jeden z czołowych ludzi prasy na północnym zachodzie Stanów Zjednoczonych, zaatakował — jak donosi amerykańskie czasopismo „Time” — politykę prasową rządu amerykańskiego bardzo ostro z powodu jej nieprawdziwości. Hoyt oświadczył między innymi, że jako wydawca gazety nigdyby nie uczynił rządu amerykańskiego reporterem swego pisma. I chociaż w ogóle nie rozumie się on na sprawie dostarczania wiadomości. Ale również nie nadaje się ten rząd na biuro prasowe, ponieważ wiadomości jego zbyt często są „nie prawdziwe i niekompletne”. Podobnie jak w wojnie Stany Zjednoczone poniosły dotychczas wiele porażek, tak też na polu prasowym i informacyjnym zmuszone one były również do ciężkich dziennikarskich odwrótów. Od Pearl Harbour aż do walk na Morzu Japońskim, od Morza Jawajskiego aż do Murmańska i Aleutów rząd amerykański nie okazał się w żaden sposób godnym zaufania w udzielaniu wiadomości, ponieważ za każdym razem ukrywał przed społeczeństwem niepomyślnie wiadomości.

Również naród amerykański nie ma przekonania, że jego rząd przy podawaniu komunikatów wojennych stara się barzo o zachowanie prawdziwości. Hoyt oświadczył w końcu: „zadaniem rządu waszyngtońskiego w tej wojnie przy podawaniu przez niego wiadomości wojskowych jest tak małe przemilczanie prawdy, jak to czynią inne rządy”.

„Time” dodaje do tych wywodów Palmera Hoyt, że również prasa amerykańska, zamieszczając komunikaty, postępuje tak, że z małych bitew w swoich nagłówkach robi wielkie bitwy, a nieprzyjemne dla amerykańskich czytelników wiadomości grzebie się gdzieś na miejscu, nie łatwym do odnalezienia.

AMSTERDAM. Brytyjska agencja informacyjna donosi z Waszyngtonu, że projekt ustawy, żądającej od Roosevelta i upoważniającej go do wydania zarządzeń na 1 listopada w celu stabilizacji cen, płac i wynagrodzeń w miarę możliwości do stanu z dn. 15 września — został przyjęty przez senat we środę wieczorem i odesłany do Izby reprezentantów.

W związku z ostatnim atakiem włoskich sił zbrojnych na Gibraltar pracuje się tam gorąco nad ulepszeniem umocnień. Przez środek zatoeki przetrzucono umocnione na bojach sieci, długości 1,3 km., które mają stanowić zabezpieczenie przed lodziami podwodnymi. Od strony zachodniej ustawiono zapórę z licznymi zniszczonymi pociskami parowców.

Pod znakiem orła napoleońskiego

VICHY. Dotychczas stosowane barwy narodowe francuskie w postaci oznaki czerwono-niebiesko-białej na ramieniu w legionie francuskim „Tricolore”, walczącym przeciwko Rosji Sowieckiej, będą w przyszłości zastąpione orłem napoleońskim. Sztandary tego legionu również z czasem otrzymają taki symbol, a mianowicie orła z rozpostartymi skrzydłami i trzymającego w szponach pęk piorunów. Wódz Niemiec podarował Francuzom dwie armaty, utracone przez Napoleona I w r. 1812 w Rosji i odnalezione Niemców w Smoleńsku.

Przeciwno strategom złudzeń

Sprzymierzeni znajdują się nadal tak jak i poprzednio w wojnie prowadzonej na Pacyfiku w defensywie — tak twierdzi londyńska gazeta wieczerza „Star” w artykule, omawiającym sytuację militarną i zaznacza następnie dalej, że ekspansywna walka Japonii do tej pory nie osiągnęła również ostatnich swych granic.

Dlatego dobrze się czyni, gdy po stronie „alianckiej” nie zapomina się o tych korzyściach strategicznych, jakie posiadają Japończycy na Pacyfiku.

Tak np. wysyłają oni posiłki znacznie krótszymi drogami morskimi aniżeli sprzymierzeni, a nadto dysponują silną flotą lotniskowców. Ale byłoby już całkowitym błędem sądzić, że Japończycy znajdują się gdziekolwiek na froncie Oceanu Spokojnego w odwrocie. Przeciwnie, posiadają oni nadal swoją pełną, górującą nad „aliantami” siłę, i mogą każdej chwili kontynuować swoją zwycięską dotychczas ofensywę.

Zagraniczna wycieczka

na przyczółku mostowym w Woroneżu

Oficerowie portugalscy zwiedzają niemiecki front

(DNB). Delegacja oficerów portugalskich odwiedziła front niemiecki na przyczółku mostowym w Woroneżu, aby — po zakończeniu w Rzeszy studiów wojskowych — pogłębić wiedzę teoretyczną naoczny obserwacją praktyki. Zagraniczni goście mogli się przy tym przekonać o słuszności niemieckich i zakłamaniu sowieckich komunikatów wojennych i stwierdzić bez żadnych zastrzeżeń, że miasto Woroneż i przyczółek mostowy stały i mocno znajdują się w ręku niemieckim.

W czasie swojej wizyty goście portugalscy ujrzeli bardzo wymowny obraz zaciętości prowadzonych tutaj walk, kiedy oprowadzono ich po ruinach Woroneża; widok martwego i na zagładę skazanego wielkiego miasta, w którym wciąż jeszcze pali się i dymi, i w którym dzisiaj oprócz kilku niemieckich żołnierzy nie przebywa żadna inna żywa ludzka dusza, zrobiło na zwiedzających widoczne wrażenie. Silniejszym jednak aniżeli to wrażenie przeszłości był obraz siły i gotowości do walki niemieckiej obrony na przyczółku. Goście oglądali baterie ciężkich moździerzy niemieckich w walce przeciwko nieprzyjacielskim celom pojedynczym i przeżyli z pewnego stanowiska bojowego pułku artylerii, skąd mieli szeroki widok na cały front przyczółka mostowego, skoncentrowany atak ogniowy całej artylerii jednej dywizji na pewien las, gdzie stwierdzono skupienia sił nieprzyjacielskich.

Na stanowisku bojowym pewnego pułku piechoty — chroniącego od bomb, w piwnicy wielkiego, nie całkowicie jeszcze zburzonego domu — wprawdono ich w pracę sztabu pułku piechoty w czasie walk odpierających. Szczególnie dyżurne wrażenie sprawiła następna wizyta w oddziale dział szturmowych, gdzie goście poznali sposób walki tej broni i jej możliwości manewrowania w trudnym terenie.

Pod przewodnictwem niemieckich oficerów otrzymali w ten sposób oficerowie portugalscy poglądowy obraz rzeczywistych stosunków na przyczółku tak, jak one przedstawiają się obiektywnemu obserwatorowi, nie sfalszowane przez tendencyjne i zniekształcające prawdę komunikaty agitacji sowieckiej.

OCALENIE MILIONÓW ISTNIEN LUDZKICH

Niemcy przodują w zwalczaniu śpiączki

Na jesieni 1942 r. upłynęło ćwierćwiecze od chwili, gdy udało się stworzyć syntezę owego środka chemicznego, który pod nazwą Germanin lub pod znakiem „Bayer 205” rozpowszechnił się jako nieodczynnione lekarstwo przeciwko afrykańskiej śpiączce. Śpiączka jak wiadomo przenosi się przez ukłucie muchy tsetse. Oczywiście muchy tsetse jest zasadniczo równikowa część Afryki. Jakże znaczenie posiada środek leczniczy przeciwko tej chorobie tropikalnej, można zrozumieć z tego, że na obszarach dotkniętych zarazą więcej aniżeli połowa mieszkańców uchodzi za chorych na śpiączkę. Z 40.000 ludzi n. p. w pewnym okręgu Ugandy zginęło na śpiączkę w latach 1905 do 1909 50%. Również pod względem gospodarczym zaraza stanowi bardzo wielkie niebezpieczeństwo, ponieważ godzi ona nie tylko w ludzi, lecz także i w bydło. Brak zwierząt pociągowych tamuje w najuczciw-

szy sposób gospodarzy rozwój obszarów tropikalnych.

Już przed pierwszą wojną światową podejmowali niemieccy lekarze tropikalni próby powstrzymania zarazy — osiągnęli przy tym bardzo poważne sukcesy. Wojna jednakowoż zniszczyła te sukcesy i pozwoliła chorobie znów się rozkrzewić. Obecnie uważa się znów prawie całe zachodnio-afrykańskie wybrzeże od Senegambii w dół aż do Mossamedes, częściowo Togo i Kamerun, wyspę Fernando Po, w Afryce Środkowej Kongo Francuskie na południu Rodezję za dotknięte zarazą. Na północy przedarła się choroba z doliny Kongo do obszarów położonych u źródeł Białego Nilu. Na terenach tych miliony ludzi choruje na śpiączkę. Państwowym mandatowym w koloniach niemieckich nie można oszczędzić zarzutu, że nie poświęcili dostatecznej uwagi zagadnieniu zdrowotności kraju.

W czasie trwania wojny światowej udało się wynaleźć

germanin. Celem wypróbowania działania na zarazonych terenach udało się ekspedycja Bayera w głąb Afryki. Ekspedycja kierowali prof. dr. Kleine i naczelny lekarz sztabowy dr. Fischer. W czasie dwuletnich prób okazało się, że germanin jest rzeczywiście wynalazkiem o bardzo wybitnej sile leczniczej. 95 do 100% wypadków chorobowych we wczesnym stadium da się w krótkim czasie wyleczyć przez iniekcje germaninu. Również wielki odsetek zarażonych wypadków można wyleczyć samym germaninem, w szczególności zaś uporczywych wypadkach leczy się chorobę kombinacją germaninu z preparatami arsenowymi względnie antymonowymi. Germanin okazał się też pewnym środkiem zapobiegawczym.

Po zakończeniu tej wojny nowa Europa, uzbrojona w broń nokojową, wykuta przez niemiecką naukę rozpocznie skuteczną walkę z chorobami tropikalnymi.

NIE BĘDZIE WYBORÓW DO IZBY GMIN

SZTOKHOLM. Rząd angielski wypowiedział się ostatecznie przeciwko przeprowadzeniu wyborów do Izby Gmin podczas wojny. Powodu do tej decyzji przysporzyła dyskusja nad wnioskiem ustawy o przedłużeniu kadencji najbliższego parlamentu. Minister spraw wewnętrznych Morrison, inicjator tego wniosku, powiedział, że za powstrzymaniem się od nowych wyborów przemawiałoby wielkie zaabsorbowanie pracowników, następnie okoliczność, że wybory powiększyłyby niezgo-

dę wewnętrzną i że wreszcie należy też pamiętać, że nieprzyjacielskie ataki z powietrza mogłyby przeszkodzić przepisowemu przebiegowi wyborów. Poza tym przeciwko wyborom przemawia i wzgląd, że dokonanie ich spotkałoby się z niezadowoleniem po stronie niemieckiej.

Syn Churchilla znów ukazał się w Izbie Gmin. Podczas dyskusji oświadczył, iż nie na leży dokonywać wyborów, bo w tym czasie znaczna część młodych ludzi, będących kandydatami, jest obecnie w wojsku poza

krajem. Podobno był on zaskoczony, gdy stwierdził, jak wielu oficerów i żołnierzy pragnie oddać się po wojnie pracy politycznej.

Pierwszy lord admiralicji, Alexander, odrzucił żądanie licznych członków Izby Gmin udzielenia ze strony rządu szczegółów o nieudanej próbie łądowania pod Tobrukem. Alexander uzasadnił swą odprawę, niemożnością udzielenia nowych informacji w tej sprawie.

Brzemienne w skutki bład w Londynie i w Waszyngtonie

BERLIN. (DNB). Reakcje krajów anglosaskich na mowę Adolfa Hitlera charakteryzuje dążność do tłumaczenia poszczególnych twierdzeń Führera, a również i tego, czego on wcale nie powiedział w sposób, który lepiej odpowiada pragnieniom Anglosasów co do dalszego rozwoju wojny aniżeli sama rzeczywistość. W Londynie i w Waszyngtonie już od dawna pragną widzieć przed sobą przeciwnika, którego możliwości militarne zostały wyczerpane, który pod względem strategicznym znajduje się w ulicy bez wyjścia i sam co raz bardziej obawia się, że utraci inicjatywę, a przez to możliwość ofensywnego zakończenia wojny. Według tego rodzaju komentarzy Adolf Hitler czuje się dalekim od celów, które proklamował w swoich mowach poprzednich. Jego ostatnia mowa zdradza przyznanie się, że siła niemiecka nie wystarcza, by odnieść militarne zwycięskie rozstrzygnięcie wojny. Dlatego Niemcy przedstawiają się na defensywę i wojnę długotrwałą zamiast dążyć do poprzednio głoszonego celu zniszczenia swoich przeciwników.

Berlin jest zaskoczony tego rodzaju tendencyjną interpretacją bardzo jasnej mowy Adolfa Hitlera, której to mowa dominującą przeciw myślą była absolutna pewność zwycięstwa. W Berlinie wyrażają przekonanie, że taka interpretacja być może jest wygodna w sensie agitacyjnego oddziaływania na anglosaski moralny wojenny, że jednak stanowi ona brzemienne w skutki zapoznanie oświadczeń Adolfa Hitlera i całej sytuacji wojennej między Rzeszą a jej przeciwnikami.

W żadnym spośród prowadzących dzisiaj wojnę państw, co w związku z tym musi być podkreślone, nie przemieniono tak bardzo w maksymę prowadzenia wojny tezy, że wojnę można wygrać tylko atakując i posiadając inicjatywę, krótko mówiąc przez militarne działanie, jak to uczyniły Niemcy. Przeprowadzone dotychczas kampanie stanowią każdą oddzielnie klasyczne świadectwo strategicznej zasady Niemców, by wśród wszelkich okoliczności i za wszelką cenę narzucić przeciwnikowi przez ofensywne działanie wojenne własną wolę. Wszystkie wielkie sukcesy militarne, jakie osiągnęła Rzesza w dotychczasowych latach wojny należy zawdzięczać

— **TERMIN PRZESTEMPILOWANIA PASZPORTÓW.** Przypominamy wszystkim zainteresowanym, że w dni 5-6 bm. kolejno będą przestemplowywane paszporty osób nazwiska których rozpoczynają się na litery G, H, Ch, I i J.

Wszyscy mieszkańcy są obowiązani przestemplowania paszportów dokonać w terminach przez władze wyznaczonych. (4).

— **WYPADEK NA ULICY.** Oczekując, wskutek nieuwagi upadła na chodniku przy ulicy Witoldowej 80 letnia Kryszyna Boško sam. przy ulicy Agirdo 132.

Statuszka doznała ogólnych okaleczeń i złamania prawego przedramienia. Dostarczona ją na kurację do szpitala Czerwonego Krzyża. (4)

— **SKRADZIONO ROWER.** W dniu wczorajszym przodownik policji Kudrylas zamieszkały przy Witałostrasie 20 pozostawił na ulicy niezabezpieczony rower, a gdy wrócił rowerowi już nie było.

Zwracamy uwagę właścicielom rowerów, że wobec mnożących się wypadków kradzieży, pozostawiając rowery na ulicy należy bezwzględnie zabezpieczyć przez zamknięcie ich na łańcuch lub kłódka. (4).

konsekwentnemu i bezkompromisowemu przeprowadzeniu tej zasady.

Już proklamowanie pełnego chwale zwycięstwa jako nie mieckiego celu wojennego wyklucza możliwości defensywnego samoograniczenia się niemieckiego dowództwa wojennego do zabezpieczenia zdobytych pozycji. Albowiem w ten sposób scharakteryzowane zwycięstwo można osiągnąć nie przez defensywę, lecz jedynie przez zniszczenie, względnie groźbę zniszczenia przeciwnika.

Adolf Hitler mówił po pierwsze o tym, że wojska niemieckie wśród wszelkich warunków chcą utrzymać to, co musi być utrzymane, a więc w tych miejscach, gdzie same nie zamierzają się posuwać naprzód, w żelaznym ręku utrzymać swe stanowiska i pozwolić atakować innym; po drugie przewidziano bezwarunkowo atakować tam, gdzie atak jest potrzebny celem zniszczenia przez armię niemiecką prawego ramienia anglosasko-bolszewickiej koalicji.

To pogromowe naświetlenie działań niemieckich wysuwa wyraźnie na czoło cel zniszczenia w rozumieniu klasycznej niemieckiej strategii. Dlatego też i dla strony nieprzyjacielskiej w przeciwieństwie do jej dzisiejszego fałszywego tłumaczenia okaże się jasnym faktem, że wola niemieckiego dowództwa do militarnego zakończenia wojny przez zwycięskie działania panować będzie nadal w sposób niewątpliwy nad dalszym przebiegiem tej wojny.

Dożynki w Wilnie

Uroczystość obchodziły wspólnie wieś i miasto

Ośrodkiem każdej uroczystości dożynkowej jest z natury rzeczy wieśniak i jego uczciwa, skrapiana obfitym potem, pełna trosk praca. Tak było i podczas drugich dożynek, które ostatniej niedzieli obchodzili mieszkańcy powiatu i miasta Wilna razem z przedstawicielami niemieckich cywilnych władz administracyjnych i władz wojskowych oraz litewskich władz samorządowych. Gdy podczas towarzyskiego zebrania w wielkiej sali „Valgisu“ wywoływano nazwiska poszczególnych wieśniaków i wieśniaczek, robotników i robotnic rolnych, którym następnie Gebietskommissar Wulff wręczał honorowe dyplomy Generalkommissar'a za wzorową pracę, na twarzach odznaczonych był taki wyraz radości, wdzięczności i dumy, że każdy zdawał sobie sprawę: odznaczeni wiedzą dokładnie, o co chodzi. Niektórzy z nich dali wyraz swemu wzruszeniu w toastach. Chcieliby jeszcze więcej zrobić, jeszcze więcej dać, by siła zbrojna mogła jak najprędzej doprowadzić wojnę z bolszewikami do zwycięskiego końca. Wszyscy wiedzą, że bolszewizm był tą groźną siłą, która chciała im zabrać ich kraj oraz zniweczyć ich uczciwy wysiłek.

Podczas wszystkich przemówień, wygłoszonych w trakcie uroczystego obchodu w Filharmonii, a później na towarzyskim zebraniu, pamiętano o zwycięskiej niemieckiej sile zbrojnej, która wyparła z kraju widmo bolszewickie. Siła

zbrojna była drugim, ważnym tematem dnia. I nie był to tylko gest uprzejmości, jeśli generał Theiser, jako przedstawiciel armii, w krótkim przemówieniu dał wyraz swej radości z powodu zmanifestowania uczuć solidaryzowania się miejscowej ludności z siłą zbrojną i uczcił wieśniaków przez wzniesienie toastu.

Właściwa uroczystość odbyła się w sali koncertowej Filharmonii, byli na niej obecni liczni honorowi goście i liczni zaproszeni wieśniacy, którzy przybyli z powiatu wileńskiego do miasta i byli świadkami, jak obchodzą się taką uroczystością zgodnie z duchem nowego ładu. Po powitaniu gości przez burmistrza Dabusiewiczusa, Stabsleiter Lackner, jako reprezentant Gebietskommissar'a Wilna — miasta, wygłosił krótkie przemówienie. Następnie agronom powiatowy przedłożył sprawozdanie o dokonanych pracach, a radca okręgowy Kalendra zestawienie materialnych ofiar, które ludność wiejska złożyła dla osiągnięcia zwycięstwa, po czym dziewczęta w litewskich strojach ludowych w sposób uroczysty wręczyły dwa wieńce dożynkowe Gebietskommissar'owi Wulff'owi i reprezentantowi Gebietskommissar'a Wilna — miasta, Stabsleiter'owi Lackner'owi.

Punktem kulminacyjnym uroczystości, przeplatanej muzyką, śpiewem i tańcem, było przemówienie Gebietskommissar'a Wulffa.

Na wstępie swego przemówienia Gebietskommissar dał

głęboko odczuty wyraz wiary w siły ziemiężywieli i wieśniaka, będące fundamentem wszelkiego życia. Wyjaśnił zagadnienie opuszczania wsi, na które dziś patrzymy inaczej, niż ludzie holdujący liberalizmowi; podał ocenę bytowania wieśniaka, biorąc za punkt wyjścia pogląd na świat. „Nasze nowe czasy“, mówił Gebietskommissar, „już od dawna zerwały z lekceważeniem stanu wieśniaczego i pracy wieśniaka uświadamiając ludzi, że przyszłość oraz byt zależy od chłopów i jego pracy. Wieśniak na swym własnym zagonie ma więcej wolności i jest silniejszy niż ktokolwiek inny. Jednocześnie zdobywa dla swoich dzieci i potomstwa, obok zdrowego uczucia przywiązania do ojczyzny, także chłopską dumę, opartą na dziedzicznej pewności siebie“.

Złożywszy pilnym wieśniakom i wieśniaczkom z terenu Wilna—wieś swe podziękowanie i uznanie za dokonaną pracę, Gebietskommissar naświetlił związki, jakie dziś łączą pracę wieśniaka z innymi wielkimi zjawiskami; muszą oni ze swej strony przyczynić się do zwycięskiego zakończenia wojny. Powiedział m. in.: „Niech każdy stara się zrozumieć, o jakie rzeczy idzie gra, i uświadomić sobie, że ani wspólnota, ani jednostka, czy to pod względem fizycznym, czy też duchowym, nie będą mogły żyć bez uszczerbku po wojnie, jeśli nie zwycięży wspólnota narodów europejskich!“

Gebietskommissar podkreślił, że wojna, którą prowadzi my i podczas której nikt nie może stać z boku, jest ciężką, i wezwał wszystkich wieśniaków Kraju Wileńskiego do uczciwego wykonywania pra-

cy oraz gotowości do wysiłku, włączając ich w ten sposób do wspólnego frontu narodów europejskich walczących z ramię przy ramieniu z bolszewizmem.

Hold oddany Wodzowi Rzeszy Wielkoniemieckiej zakończył głęboko ujęte przemówienie Gebietskommissar'a i oficjalną część programu uroczystości.

— 000 —

Uroczysty obchód dożynek w Filharmonii uroczono był produkcjami, z których największe zajęcie kawienie budziły orkiestra i chó. Mała orkiestra filharmonii pod dyr. A. Mikulskiego została niedawno sformowana z pośród członków orkiestry symfonicznej. Produkcje tego zespołu ograniczają się siłą rzeczy do programu bardziej popularnego i dostosowanego do bieżącej chwili. Orkiestra posiada dobrych muzyków, choć wszakże nie jest jeszcze dostatecznie zestrojona. Wady stroju dadzą się zauważyć wśród instrumentów drewnianych, szczególnie bodajże w klawirach. Ten stan rzeczy należałoby usunąć, zważywszy, że orkiestra będzie zdalej żyć i często się produkować. Odegrane w niedzielę utwory utrzymane były w należytych tempach i miały dostateczną ekspresję. Szczególnie dobrze wypadła uwerturna do op. Lekka Kawaleria Suppe'go oraz Włoszka w Algierze Rossiniego, gdzie lekkość smyczków jest decydująca dla całości wykonywanych utworów.

Chór pod kier. p. Badrunasa jest już wcale dobrze zespiewany, chociaż brakuje mu jeszcze stuprocentowo czystej intonacji. Należałoby częściej występami umożliwić ze spółowi nabycie potrzebnego doświadczenia i rutyny.

Produkcje tańeczne nie wniósł specjalnych nowych walorów do tych tańców, które znamy z estrady. Wykonane były naogół udanie i sprawnie. T:

Dobre przygotowanie fachowe dźwignią wydajnej produkcji

W ubiegłą niedzielę w lokalu Zw. Zawodowych w obecności Inspektora Zw. Zawodowych p. Kupke oraz przedstawicieli Zarządu „Ruty“ odbyło się uroczyste wręczenie świadectw uczestnikom 5-cio miesięcznego dokształcającego kursu fachowego dla piekarzy.

Na kursie tym, pierwszym tego rodzaju w Okręgu Generalnym Litwy uczestnicy mieli możliwość nie tylko pogłębienia teoretycznego i praktycznego uzupełnienia swych wiadomości fachowych, ale i nauki języka niemieckiego, tak niezbędnej w dzisiejszym życiu codziennym.

Kurs zorganizowany został z inicjatywy Generalnego Dyrektora „Ruty“ p. Gasjunasa i przy poparciu p. insp. Kupke. Kierownictwo kursu spoczywało w rękach wytrawnego fachowca iż, Kontrymowicza, którego energią i usilną pracą należy przypisać doskonałe wyniki, jakie wykazał uczestnicy kursu. Na 55 egzaminowanych ukończyło kurs 52-ch, to świadczy najlepiej zarówno o pracy kierownictwa, jak i o pilności kursantów. Należy podkreślić tu, że otrzymane świadectwa będą zamienione przez władze Gebietskommissari'ata na karty rzemieślnicze, co da możliwość uczestnikom kursu do pełnoprawnego wykonywania zawodu.

Po wręczeniu świadectw nastąpiło zebranie towarzyskie, na którym Generalny dyr. „Ruty“ p. Gasjunas scharakteryzował wartość i znaczenie wykształcenia zawodowego w dzisiejszych trudnych czasach oraz podkreślił zasługi jakie położyli dla dobra słusznej sprawy oraz absolwentów p. p. inż. Kontrymowicz, który nie szczędził całej swej wiedzy i fachowej umiejętności i kierownik kursu prof. Foss pod którego nadzorem prowadzono naukę języka niemieckiego. Dziękując p. insp. Kupke za zrozumienie i poparcie inicjatywy „Ruty“ p. Gasjunasa życzył absolwentom powodzenia w ich dalszej pracy, nad zmno-

żeniem i podniesieniem wartości produkcji.

Po przemówieniach inż. Kontrymowicza i prof. Fossa, którzy zwrócili się do absolwentów z wezwaniem do dalszych wysiłków nad pogłębianiem wiedzy fachowej oraz znajomości języka niemieckiego, za brną głos p. insp. Kupke dziękując Dyrekcji „Ruty“ za jej inicjatywę, inż. Kontrymowiczowi i prof. Fossowi za tak doskonałe wyniki kursu, po czym zwrócił się do absolwentów: „W dzisiejszej wojnie na smutek i życie przeciwko żydo-plutokracji i największemu wrogowi w dziejach ludzkości bolszewizmowi,

jak również o nową wolną dla narodów — Europę, każda praca, wykonywana na najdrobniejszym nawet odcinku jest ważną, albowiem jest cegiełką składającą się na przy szły ogólny fundament ładu, porządku i dobrobytu ludzkości. Dlatego i praca na skromnym odcinku fachowym jest też jedną z tych cegiełek pod fundament zwycięstwa. Uzupełniwszy swą wiedzę fachową z tak dobrymi wynikami absolwent kursu muszą pamiętać w swej dalszej pracy, że wykonując ją sumiennie przyczynią się również w pewnej mierze do pełnego zwycięstwa“.

W sprawie wynagrodzeń za kopanie kartofli

Zgodnie z wydanym rozporządzeniem Rejchskommissar'a dla Kraju Wschodniego z dnia 23 października 1941 r. w sprawie warunków wynagrodzeń i pracy w przedsiębiorstwach rolniczych za pracę dzielną i akordową za kopanie kartofli, podaje się do ogólnej wiadomości następujące wytyczne:

- 1) przy zbieraniu ziemniaków za kopaczkę należy płacić przy zebraniu do 5 centnarów 1,5 kg. kartofli za każde pół centnara zebranych kartofli, przy zebraniu ponad 5 do 7,5 centnara 2 kg. ziemniaków za każde pół centnara zebranych kartofli, za ilość przekraczającą 7 i pół centnara 3 kg. kartofli za każde pół centnara zebranych ziemniaków.
- 2) przy zbieraniu za pługiem należy płacić przy zebraniu do 5 centnarów 2 i pół kg. ziemniaków za każde pół centnara zebranych ziemniaków, za ilość przekraczającą 5 centnarów, 3 kg. kartofli za każde pół centnara zebranych ziemniaków.
- 3) robotnicy wjejscy, którzy posiadają własne pole z kartoflami albo zatrudniani są przez swego pracodawcę w dostatecznym zakresie

w „kartofle deputatowe“ otrzymują zamiat wynagrodzenia w naturze, wynagrodzenie w gotówce, przy czym obowiązuje stawka przeliczeniowa na gotówkę w wysokości 0,04 RM za 1 kg. ziemniaków.

4) wynagrodzenie dzienne za kopanie kartofli przez nie wiejskich robotników wynosi:

- dla sił roboczych ponad 18 lat 3 kg. kartofli za godziny robocze,
- dla sił roboczych od 16 do 18 lat — 2,40 kg. kartofli za godziny robocze,
- dla sił roboczych poniżej 16 lat — 1 i pół kg. kartofli za godziny robocze,
- 5) wynagrodzenie w naturze może być ulszczone najwyżej w rozmiarach 1/2-cio miesięcznego zapotrzebowania własnego zatrudniającego robotnika i jego członków rodziny.
- Przekraczającą tę ilość należność, należy wypłacić na podstawie stawki przeliczeniowej podanej w punkcie 3-cim w gotówce.
- 6) wytyczne niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1942 roku

LUDWIK GRODZ
Emeryt kolejowy, zmarł dnia 4. X. r. b. w wieku lat 58.
Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby przy ul. Lajankiskio (d. Rejmonta) 6 nastąpi w dniu 6. X. r. b. o godz. 15-tej.
O czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych
Córka, Zięć i Wnuczka.

Z powodu śmierci
Michała Podgórskiego
tą drogą wyrażam nieograniczone współczucie straconej rodzinie
Maria Boratyńska.

W dniu 7 października r. b. jako w piątą bolesną rocznicę śmierci
Heleny Kurkowskiej
zostanie odprawione Nabożeństwo Żałobne w kościele Ś-go Jana o godz. 8.45 rano, na które zapraszają Krewnych Przyjaciół i Znajomych
Bziatek i Wnuki.

W 30 dniu od zgonu
z lwaskiewiczów Elżbiety Wasilewskiej
odbędzie się Nabożeństwo Żałobne we środę dnia 7 października o godz. 7 rano w kościele S. S. Witytek (ul. Rossa).
O czym zawiadamiają
Przyjaciele.

z Stankiewiczów Judyty Rejnar-Rejmarowiczowej
zmarłej dnia 2. X. 42 r. odbędzie się nabożeństwo żałobne w dniu 9. X. 42 r. w kościele Św. Ducha przy ul. Dominikańskiej o godz. 9 rano. O czym zawiadamia Krewnych i Znajomych pograżona w głębokim bólu
Córka.

